

Opgang, 5 oktober 2025

Teksten

1 – Jacob van Eyck (c.1589-1657): "Engels nachtegaaltje", uit: "Der Fluyten Lust-Hof" (Erik Bosgraaf, blokfluit)

Der Fluyten Lust-hof omvat zo'n honderdvijftig composities, vooral variatiereeksen over populaire melodieën en psalmen. Daarbij gaat Van Eyck te werk volgens het proces van "breken": het omspelen van de themanoten in steeds kleinere notenwaarden (diminutie).

2 – Karl Jenkins (1944): "The peace of St. Francis of Assisi", deel 13 uit "The peacemakers" (CBSO Youth Chorus, London Symphony Orchestra, o.l.v. Karl Jenkins)

Jenkins schreef bij zijn compositie: "The Peacemakers" is opgedragen aan de nagedachtenis van al diegenen die tijdens een gewapend conflict om het leven zijn gekomen: in het bijzonder onschuldige burgers. Toen ik "The Armed Man: A Mass for Peace" voor het millennium componeerde, was dat in de hoop vooruit te kijken naar een eeuw van vrede. Helaas is er niet veel veranderd.

O Lord, make me an instrument of thy peace.
Where there is hatred, let me sow love.
Where there is injury, pardon.
Where there is discord, harmony.
Where there is doubt, faith.
Where there is despair, hope.
Where there is darkness, light.
Where there is sorrow, joy.
O Divine Master grant that I may not so much seek.

To be consoled as to console.
To be understood as to understand.
To be loved as to love.
It is in pardoning that we are pardoned.

It is in dying that we are born to eternal life.

O Heer, maak mij tot een instrument van uw vrede.
Waar haat is, laat mij liefde zaaien.
Waar onrecht is, vergeef.
Waar onenigheid is, harmonie.
Waar twijfel is, geloof.
Waar wanhoop is, hoop.
Waar duisternis is, licht.
Waar verdriet is, vreugde.
O Goddelijke Meester, geef dat ik niet zo veel hoef te zoeken.

Getroost worden als troosten.
Begrepen worden als begrijpen.
Geliefd worden als liefhebben.
Het is door vergeving dat wij vergeven worden.
Het is door te sterven dat wij geboren worden tot het eeuwige leven.

3 – Clément Janequin (c.1485-1558): "Le chant des oyseaulx" (Ensemble Clément Janequin)

Janequin is voor bekend geworden om zijn programmatische chansons, vaak lange sectionele stukken vol met kunstige geluidsnabootsing: vogelzang in Le chant des oiseaux, de geluiden van de jacht in La Chasse, de straatgeluiden van Parijs in Les cris de Paris.

Reveille vous, coeurs endormis,
le dieu d'amour vous sonne.
A ce premier jour de may,
oyseaulx feront merveilles,
pour vous mettre hors d'esmay.
Destoupez vos oreilles.
Et farirariron (etc...)
Vous serez tous en ioye mis,
car la saison est bonne.

Word wakker, slapende harten,
de god van de liefde roept jullie.
Op deze eerste dag van mei zullen
de vogels wonderbaarlijk optreden,
om jullie uit de problemen te helpen.
Knip jullie oren los.
En we zullen farirarari doen (enz.).
Jullie zullen allemaal blij zijn, want het seizoen is goed.

Vervolg op pagina 2

Pagina 2

Vous orrez, à mon advis,
une dulce musique
que fera le roy mauvis (le merle aussi)
d'une voix autentique.
Ty, ty, pyty. (etc...)
Rire et gaudir c'es mon devis,
chacun s'i habandonne.

Rossignol du boys ioly,
a qui le voix resonne,
pour vous mettre hors d'ennuy
vostre gorge iargonne:
Friar, friar, friar (etc...)
Fuiez, regrez, pleurs et souci,
car la saison l'ordonne.

Arière maistre coucou,
sortez de no chapitre.
Chacun vous donne au bibou,
car vous n'estes q'un traistre.
Cocou, cocou (etc...)
Par traison en chacun nid,
pondez sans qu'on vous sonne.

Reveille vous, coeurs endormis,
le dieu d'amours vous sonne.

Je zult, naar mijn mening,
een zoete muziek horen
die de roodkoppige koning (en ook de merel) met
een authentieke stem zal spelen. Tjee, jee, jee.
(enz.)
Lachen en grappen maken zijn mijn geboden,
iedereen geeft eraan toe.

Nachtegaal van de vrolijke jongens,
tot wie de stem resoneert,
om je met je keeltaal uit de verveling te halen:
Friar, friar, friar (enz.)
Vlucht, spijt, tranen en zorgen, want het seizoen
beveelt het.

Grote meester koekoek,
ga weg uit ons hoofdstuk.
Iedereen geeft je een vogel, omdat
je niets anders bent dan een verrader. Koekoek,
koekoek (enz.)
Door verraad in elk nest, leg je zonder geroepen te
worden.

Word wakker, slapende harten,
de god van de liefde roept jullie.

4 – Francis Poulenc (1899-1963): "Petites prières de Saint François d'Assise", F.P. 142, voor a capella mannenkoor (Nederlands Kamerkoor)

In de zomer van 1948 stuurde Poulencs achterneef Jérôme, die als monnik in het franciscanenklooster van Champfleury bij Poissy woonde, Franse vertalingen naar Poulenc van vier gebeden die aan Franciscus van Assisi werden toegeschreven, met het verzoek aan zijn oudoom om ze op muziek te zetten. Poulenc merkte over zijn compositie op: "Ik aanbid Sint Franciscus, maar hij intimideert me ook een beetje. In ieder geval wilde ik met de prachtige, ontroerende gebeden een teken van nederigheid neerzetten.

Salut, Dame Sainte, reine très sainte, Mère de Dieu,
ô Marie qui êtes vierge perpétuellement, élue par le
très saint Père du Ciel, consacrée par Lui avec son
très saint Fils bien aimé et l'Esprit Paraclet.

Vous en qui fut et demeure toute plénitude de grâce
et tout bien!
Salut, palais; salut, tabernacle; salut, maison; salut,
vêtement; salut servante; salut, mère de Dieu!

Et salut à vous toutes, saintes vertus
qui par la grâce et l'illumination du Saint Esprit, êtes
versées dans les cœurs des fidèles et, d'infidèles que
nous sommes, nous rendez fidèles à Dieu.

Wees gegroet, heilige Vrouwe, allerheiligste
Koningin, Moeder van God, o Maria, eeuwige
maagd, uitverkoren door de allerheiligste Vader in
de hemel, door Hem geheiligd met zijn allerheiligste
geliefde Zoon en de Geest, Parakleet.

U, in wie alle volheid van genade en alle goedheid
was en blijft!
Gegroet, paleis; gegroet, tabernakel; gegroet, huis;
gegroet, kleed; gegroet, dienstmaagd; gegroet,
Moeder van God!

En groeten aan u allen, heilige deugden,
die door de genade en de verlichting van de Heilige
Geest in de harten van de gelovigen worden
uitgestort en ons, ondanks de ongelovigen die wij
zijn, trouw maken aan God.

Vervolg op pagina 3

Pagina 3

Tout puissant, très saint, très haut et souverain
Dieu;
souverain bien, bien universel, bien total;
toi qui seul es bon;
puissions-nous te rendre toute louange,
toute gloire, toute reconnaissance,
tout honneur, toute bénédiction;
puissions-nous rapporter toujours à toi tous les
biens.
Amen.

Almachtige, allerheiligste, allerhoogste en
soevereine God;
soeverein goed, universeel goed, totaal goed; U die
alleen goed bent;
mogen wij U alle lof, alle glorie, alle dankbaarheid,
alle eer, alle zegen geven;
mogen wij altijd alle goede dingen aan U
toeschrijven.
Amen.

Seigneur, je vous en prie, que la force brûlante et
douce de votre amour absorbe mon âme et la retire
de tout ce qui est sous le ciel.
Afin que je meure par amour de votre amour,
puisque vous avez daigné mourir par amour de mon
amour.

Heer, ik bid U, laat de brandende en zoete kracht
van Uw liefde mijn ziel absorberen en haar
wegnemen van alles onder de hemel.
Zodat ik kan sterven uit liefde voor Uw liefde, omdat
U het verwaardigd hebt te sterven uit liefde voor
mijn liefde.

Ô mes très chers frères et mes enfants bénis pour
toute l'éternité, écoutez-moi, écoutez la voix de
votre Père:
Nous avons promis de grandes choses,
on nous en a promis de plus grandes; gardons les
unes et soupirons après les autres; le plaisir est
court, la peine éternelle.
La souffrance est légère, la gloire infinie.
Beaucoup sont appelés, peu sont élus;
tous recevront ce qu'ils auront mérité.
Ainsi soit-il.

O mijn liefste broeders en mijn kinderen, gezegend
tot in de eeuwigheid, luister naar mij, luister naar de
stem van jullie Vader: Wij hebben grote dingen
beloofd, ons zijn nog grotere dingen beloofd; laten
we sommige dingen nakomen en naar andere
verlangen; plezier is kort, pijn eeuwig.

Lijden is licht, glorie is oneindig.
Velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren; allen
zullen ontvangen wat ze verdienen.
Amen.

5 – Jean-Philippe Rameau (1683-1764): "Le rappel des oiseaux", deel 4 uit Suite in E-klein, RCT 2 (Giovanni Paganell, klavecimbel)

"Le rappel des oiseaux" is een kort stukje uit het tweede boek, gepubliceerd in 1724. Rameau was net op veertigjarige leeftijd in Parijs aangekomen na een carrière als organist in Dijon (zijn vader was de organist) en Clermont-Ferrand.

6 – Franciscus van Assisi (c.1181-1226) / Hildegard von Bingen (1098-1179): "Cantico del Frate Sole" ("Zonnelied")

Franciscus schreef dit gebed aan het einde van zijn leven, vermoedelijk in de lente van het jaar 1225, toen hij zwaar ziek lag in San Damiano en de pijnlijke tekenen van stigmata vertoonde.

Het Zonnelied bezingt de schepping in termen van broeder en zuster. Opmerkelijk is dat hij in het loflied niet alleen de mooie aspecten van de schepping weergeeft, maar ook ziekte en zelfs dood een plaats in het leven van de christen weet te geven.

Het is het eerste lied dat in het Italiaans (in een Umbrisch dialect) werd geschreven.

De melodie is niet overgeleverd, maar wordt hier gezongen op die van het lied "O ignis spiritus" van Hildegard von Bingen.

Vervolg op pagina 4

Altissimu onnipotente bon signore, tue so le laude,
la gloria e l'honore et onne benedictione.
Ad te solo, altissimo, se konfano,
et nullu homo ene dignu te mentovare.
Laudato sie, mi signore, cun tucte le tue creature,
spetialmente messor lo frate sole,
lo qual'è iorno, et allumini noi per loi.
Et ellu è bellu e radiante cun grande splendore, de
te, altissimo, porta significatione.
Laudato si, mi signore, per sora luna e le stelle, in
celu l'ài formate clarite et pretiose et belle.

Laudato si, mi signore, per frate vento,
et per aere et nubilo et sereno et onne tempo, per
lo quale a le tue creature dai sustentamento.

Laudato si, mi signore, per sor aqua, la quale è
multo utile et humile et pretiosa et casta.
Laudato si, mi signore, per frate focu,
per lo quale enn'allumini la nocte,
ed ello è bello et iocundo et robustoso et forte.
Laudato si, mi signore, per sora nostra matre terra,
la quale ne sustenta et governa, et produce diversi
fructi con coloriti flori et herba.
Laudato si, mi signore, per quelli ke perdonano per
lo tuo amore, et sostengo infirmitate et tribulatione.

Beati quelli ke 'l sosterrano in pace,
ka da te, altissimo, sirano incoronati.
Laudato si, mi signore, per sora nostra morte
corporale, da la quale nullu homo vivente pò
skappare.
Guai a quelli, ke morrano ne le peccata mortali:
beati quelli ke trovarà ne le tue sanctissime
voluntati, ka la morte secunda nol farrà male.

Laudate et benedicete mi signore, et rengratiate et
serviateli cun grande humilitate.

Allerhoogste, almachtige, goede Heer,
van U zijn de lof, de roem, de eer en alle zegen.
U alleen, Allerhoogste, komen zij toe
en geen mens is waardig uw naam te noemen.
Wees geprezen, mijn Heer met al uw schepselen,
vooral door mijnheer broeder zon, die de dag is en
door wie Gij ons verlicht.
En hij is mooi en straalt met grote pracht;
van U, Allerhoogste, draagt hij het teken.
Wees geprezen, mijn Heer, door zuster maan en de
sterren, aan de hemel hebt Gij ze gevormd, helder
en kostbaar en mooi.
Wees geprezen, mijn Heer, door broeder wind en
door de lucht, bewolkt of helder, en ieder
jaargetijde, door wie Gij het leven van uw
schepselen onderhoudt.
Wees geprezen, mijn Heer, door zuster water, die
heel nuttig is en nederig, kostbaar en kuis.
Wees geprezen, mijn Heer, door broeder vuur, door
wie Gij voor ons de nacht verlicht; en hij is mooi en
vrolijk, stoer en sterk.
Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster,
moeder aarde, die ons voedt en leidt, en allerlei
vruchten voortbrengt, bonte bloemen en planten.
Wees geprezen, mijn Heer, door wie omwille van uw
liefde vergiffenis schenken, en ziekte en verdrukking
dragen.
Gelukkig wie dat dragen in vrede, want door U,
Allerhoogste, worden zij gekroond.
Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster de
lichamelijke dood, die geen levend mens kan
ontvluchten.
Wee hen die in doodzonde sterven;

gelukkig wie zij in uw allerheiligste wil vindt,
want de tweede dood zal hun geen kwaad doen.
Prijs en zegen mijn Heer,
en dank en dien Hem in grote nederigheid.